Wskaźniki ubóstwa

Kategoria: Polityka Społeczna
Opublikowano: poniedziałek, 12, październik 2015 00:00
Sylwia Cyrankiewicz-Gortyńska
Odsłony: 2465

Wśród państw Unii Europejskiej Polska należy do grupy tych, których obywatele mają najniższe dochody. Tak wynika EU – SILC służącego do pomiaru poziomu ubóstwa i wykluczenia społecznego w krajach europejskich.

Problem ubóstwa w Polsce był omawiany na spotkaniu roboczym, które odbyło się 7 października br. w Centrum Partnerstwa Społecznego Dialog w Warszawie. W jego trakcie przedstawiciele resortu pracy oraz Głównego Urzędu Statystycznego przedstawili projekt informacji na temat ubóstwa.

EU-SILC

Ciekawe dane wynikają z badania EU-SILC, które polega m.in. na porównaniu przeciętnych dochodów ekwiwalentnych (PPS) w poszczególnych krajach unijnych. W Polsce w 2013 r. średni PPS na mieszkańca wynosił 10,6 tys. Wśród wszystkich krajów członkowskich Unii Europejskiej, najwyższe średnie roczne dochody do dyspozycji w przeliczeniu na jednostkę ekwiwalentną mieli mieszkańcy Luksemburga (ok. 32 tys. PPS) oraz Austrii i Francji (ok. 23 tys. PPS). Najniższy średni roczny dochód do dyspozycji odnotowano przede wszystkim w nowych krajach członkowskich Unii Europejskiej, przy czym najmniej korzystną sytuację zaobserwowano w takich państwach jak Rumunia (ok. 5 tys. PPS), Bułgaria (ok. 7 tys. PPS) oraz Łotwa (ok. 8 tys. PPS).

Analizując sytuację dochodową, należy również zwrócić uwagę na skalę nierówności rozkładu dochodów w poszczególnych krajach. Przyjęto, iż podstawowymi miernikami służącymi do oceny nierówności rozkładu dochodów w krajach członkowskich Unii Europejskiej są współczynnik Giniego oraz wskaźnik kwintylowego zróżnicowania dochodów (tzw. wskaźnik nierówności rozkładu dochodów S80/S20).

Współczynnik Giniego przyjmuje wartość między 0 a 1 (lub jeśli wartość wskaźnika przemnożymy przez 100 – między 0 a 100). Wskaźnik ten osiągnąłby wartość 0, gdyby wszystkie osoby miały taki sam dochód, natomiast wartość 1 (100) gdyby wszystkie osoby poza jedną miały dochód zerowy. Zatem im wyższa jest wartość wskaźnika, tym większy jest stopień koncentracji dochodów i większe ich zróżnicowanie w danym kraju.

Wyniki badania EU-SILC wskazują, iż wartość współczynnika Giniego dla wszystkich 28 krajów członkowskich Unii Europejskiej w 2013 r. wyniosła 30,5. Największą koncentrację dochodów odnotowano w Bułgarii, Łotwie oraz Litwie. W krajach tych wartość omawianego wskaźnika mieściła się w granicach ok. 34 - 35. Najniższą wartość współczynnika Giniego odnotowano natomiast na Słowacji, w Słowenii oraz w Czechach, gdzie wskaźnik ten osiągnął poziom ok. 24-25. W Polsce omawiany współczynnik był zbliżony do średniej w Unii Europejskiej i osiągnął w 2013 r. poziom 30,7. W odniesieniu do 2008 r. odnotowano w Polsce spadek wartości wskaźnika o 1,3 pkt.

Najbardziej zagrożeni

Wartość granicy ubóstwa dla gospodarstwa jednoosobowego z uwzględnieniem różnic cen w krajach Unii Europejskiej wyniosła w naszym kraju ok. 5,5 tys. PPS, co oznacza, że za ubogie uznano osoby w gospodarstwach domowych z rocznym dochodem poniżej ok. 13 tys. zł. Dla porównania, w 2008 r. granica ubóstwa relatywnego w Polsce wynosiła ok. 4 tys. PPS, co stanowiło równowartość ok. 9,4 tys. zł.

W latach 2008-2013 stopa ubóstwa relatywnego w Polsce pozostawała na zbliżonym poziomie, osiągając

Phoca PDF

wartość ok. 17%. W 2013 r. wskaźnik ubóstwa relatywnego w Polsce wyniósł 17,3%, co oznacza, że znalazł się on na nieco wyższym poziomie niż średnia dla całej Unii Europejskiej, wynosząca 16,6% (od ok. 9% w Czechach do ok. 23% w Grecji). Poniżej relatywnej granicy ubóstwa żyło więc w naszym kraju ponad 6 mln osób, natomiast wśród wszystkich obywateli Unii Europejskiej biedy doświadczało powyżej 80 mln osób.

Zarówno w Unii Europejskiej, jak i w Polsce grupą częściej niż przeciętnie z Bardzo istotnym czynnikiem wpływającym w niekorzystny sposób na zasięg ubóstwa zarówno w Polsce, jak i Unii Europejskiej jest bezrobocie. agrożoną ubóstwem są dzieci. Stopa ubóstwa wśród osób w wieku 0-17 lat wyniosła w Polsce w 2013 r. ok. 23%, co oznacza wartość o ok. 6 p. proc. wyższą niż średnia dla całego kraju. Sytuacja dzieci w Polsce jest pod tym względem nieco gorsza niż przeciętnie w Unii Europejskiej, gdyż wskaźnik dla wszystkich 28 krajów wyniósł w omawianym roku ok. 20%.

Relatywnie najczęściej zagrożone ubóstwem w Polsce są dzieci z rodzin wielodzietnych i niepełnych. W gospodarstwach domowych dwóch osób dorosłych z przynajmniej 3 lub więcej dziećmi na utrzymaniu, ubóstwa doświadczało w 2013 r. ok. 37% osób. Wśród osób zamieszkujących gospodarstwa składające się z samotnej osoby dorosłej z dziećmi na utrzymaniu wskaźnik ubóstwa relatywnego wyniósł natomiast niemal 30%. Dla porównania, w gospodarstwach domowych składających się z dwóch osób dorosłych z jednym dzieckiem na utrzymaniu, stopa ubóstwa przyjmowała wartość ok. 12%, natomiast w gospodarstwach złożonych z dwóch osób dorosłych bez dzieci na utrzymaniu, zagrożonych ubóstwem było 10% osób.

Ze względu na podeszły wiek i jego konsekwencje, takie jak stopniowa utrata sprawności czy też ograniczone możliwości zwiększania dochodów gospodarstwa domowego poprzez pracę, grupą na którą należy zwracać szczególną uwagę w analizach dotyczących zasięgu ubóstwa są osoby starsze, w wieku 65 lat i więcej. W Polsce w 2013 r. stopa ubóstwa relatywnego osiągnęła w tej grupie wiekowej ok. 12%, co stanowiło wartość o prawie 2 p. proc. niższą niż średnia dla Unii Europejskiej.

Brak pracy

Bardzo istotnym czynnikiem wpływającym w niekorzystny sposób na zasięg ubóstwa zarówno w Polsce, jak i Unii Europejskiej jest bezrobocie. W 2013 r. około 44% osób bezrobotnych w Polsce w wieku 18 lat i więcej żyło w gospodarstwach domowych, które doświadczały ubóstwa. Stopa ubóstwa relatywnego wśród osób bezrobotnych w Polsce była nieco niższa niż średnia dla Unii Europejskiej (ok. 46%). Niemal co druga osoba bezrobotna żyła więc poniżej granicy ubóstwa relatywnego. Nie oznacza to jednak, że ubóstwo wiąże się tylko i wyłącznie z bezrobociem. W 2013 r. wśród pracujących w wieku 18 lat i więcej, niemal 11% osób w Polsce żyło w gospodarstwach domowych poniżej przyjętego progu ubóstwa dochodowego. W całej Unii Europejskiej skala tego problemu była nieco niższa, gdyż w tym przypadku zagrożona ubóstwem była co jedenasta osoba (8,9%).

Wartym odnotowania jest fakt, iż w latach 2008-2013 nastąpił widoczny wzrost stopy ubóstwa relatywnego wśród osób bezrobotnych w Polsce. Wskaźnik ten wzrósł we wskazanym okresie o ok. 5 p. proc. (z ok. 39% w 2008 r. do ok. 44% w 2013 r.). W tym czasie nieznacznie obniżył się natomiast wskaźnik zagrożenia ubóstwem wśród osób pracujących (o ok. 1 p. proc.).

Phoca PDF